

el. 1945 és 1949 között pozitív élményt nyújtó közösségi élet alakult ki e viharos történelmi érákat megérett falak ölelésében.

„Csak azokra a szülői otthonra emlékező Sábbát estékre gondoljunk – jegyezte föl az akkori hitközségi elnök –, ahol gyermekeink Oneg Sábbát keretében beszámoltak a zsidó élet minden eseményéről”, majd a korabeli memorandum a terített péntek esti asztaloknál elfogyasztott vacsorát említi, „miközben ősi Zemirotok hangoztak fel, és utána Chálucol csodás dallamai mellett Hóráztak. Az énekkar nemcsak a helyi zsinagógában emelte az áhítat érzését, hanem a környező hitközségekben, Szegeden, Kecskeméten és Békéscsábán is szerepelt. Ne feledkezzünk meg az Otthon meghitt és egymást segítő szerepéről sem.”

Móczó Kálmánné visszaemlékezésében többek között ez áll: „Tanultuk a zsidó történelmet, irodalmat, lelkesekek voltunk, énekeltünk, táncoltunk. Csak este jártunk haza.” [Móczó Kálmánné: Bevezető „A hódmezővásárhelyi Otthon találkozói résztvevőinek összesített névsora 1992-2000-hez”/kézirata.] A hitközség, a Joint és az Otthon az államosítás évében tervezte, hogy további működtetés érdekében az Országos Zsidó Segítő Bizottsághoz fordul. Ekkor a hitsorsos gyermekek közül mintegy negyvenen szorultak segélyezésre. Kérlelmezték ajándéksomag küldését. Az Izraeli Elemi Népiskola utolsó tanévét 1947. szeptemberében kezdte 15 fiúval és 12 leánnyal.[Francisztiné Molnár Erzsébet: Izraelita Népiskola.]

Az „összekötő kapocs”, az otthon szellemisége tovább élt. Az aliázások és az elköltözések folytán diákzsivaj nélkül maradt az ősi Szeremlei utcai iskolaépület. Ám mégsem teljesen, arról az 1950-1957 között rabbihelyettesi és kántori minőségben hitközségünkben működő Timár Károly gondoskodott.

Nem lenne teljes a felvázolt historia, ha nem említenénk meg, hogy éppen egy év híján két évtizede az egykori diákok Móczó Kálmánné kezdeményezésére elhatározták az otthontalálkozót. Bármennyire is változott a környezet és a körülmények, a tradíciók azonban tovább élnek, akárcsak az ősi tanítás:

„És beszéld el gyermekeidnek...”

(Kép és szöveg:) Szigeti János

A JÖVENDŐ

Irodalmi, művészeti és kritikai szemle (1910-1912)

A XX. század első évtizedének sikeres, Hódmezővásárhely szempontjából igen jelentős folyóirata volt a három évfolyamot megélt „A JÖVENDŐ”.

A Gonda József által 1910-ben alapított és szerkesztett irodalmi, művészeti és kritikai folyóirat a századelőn szerveződő vásárhelyi irodalmi élet meghatározó orgánuma. A lap világnézeti és esztétikai iránya megegyezett a „Huszadik Század” és a „Nyugat” által képviselt polgári radikalizmus eszméivel, tartalmi igényessége, színvonala országos ismertséget és elismertséget váltott ki. A lap a helyi kultúrigények szolgálatára és kielégítésére, nem önképzőkori románcok, balladák, dilettánsregények és drámák termelésére, nem írói és művészi titánok szárnyainak növesztésére, de a komoly, értékes és igazi művészi szép propagálására, a kultúra általánosítására, a tudományok terjesztésére és népszerűsítésére alakult.

A tehetségek szempontjából biztató volt ebben az időben Hódmezővásárhely élete. A képzőművészek közül ekkor bontakozott ki Tornyai János, Endre Béla, Rudnay Gyula festőművészek, Pásztor János szobrász művészete. De nem szabad elfelejteni a színészként induló kiváló néprajzos Kiss Lajost, a *Magyar Köztársaság* című társadalomtudományi és politikai folyóirat szerkesztőjét, Nagy Györgyöt, a közgazdasági, szociológiai író, Ráczy Gyulát, a város monográfiájának íróját, Szeremlei Sámuel és Balassa Ármint sem.

A helyi értelmiségen kívül a lapnak vidéki és fővárosi munkatársai is voltak. Ady Endre, aki szintén munkatársa volt és több műve megjelent a lapban, 1910. március 8-án Párizsból az alábbi gondolatot is tartalmazó levelet küldte Gondának: „Addig csúfolták <paraszt Párizsnak> Hódmezővásárhelyt a budapesti skriblerek, hogy a <paraszt Párizs> hirtelen beszélni kezd magáról, mint a magyar intellektuális forradalom új sánchelye”.

1912 végére Gonda energiáit - a lelkesedés ellenére - a hajszolt életmód teljesen felőrölte, és az októberi számmal a lap meg is szűnt.

Gonda József
(forrás: NLVK archívuma)

Az *A JÖVENDŐ* című irodalmi folyóirat feltárását és digitalizálását indokolta, hogy a lap számai csak a hódmezővásárhelyi Németh László Könyvtárban találhatóak meg, kevés kivétellel eredetiben, tehát az Országos Széchényi Könyvtár sem rendelkezik vele. A magyar irodalommal foglalkozó egyetemi oktatók és hallgatók számára hiánypótló volt a folyóirat digitális feldolgozása. A folyóirat teljes terjedelmében nézegethető a www.nlvk.hu hódmezővásárhelyi Elektronikus Könyvtárban az adatbázisok között.

Szepesi Judit

